

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno DLIII. ad annum DLXXVII.

Parisiis, 1644

In Concilivm Constantinopolitanvm Vniversale Sive Oecvmenicvm quintum
& approbatum, in quo centum sexaginta quinque episcopi, Theodorum
Mopsuestenum quondam episcopum, epistolam Ibae & scripta ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15324

IN ^aCONCILIVM
^bCONSTANTINOPOLITANVM

ANNO
CHRISTI
553

VNIVERSALE SIVE ^cOECVMENICVM
^d quintum & ^e approbatum, in quo ^f centum sexaginta quinque episcopi, ^g Theodorum Mopsuestenum quondam episcopum, ^h epistolam Ibae & ⁱ scripta Theodoretum Cyrensis aduersus Cyrillum, (^k quae sunt tria illa capitula damnationis, quorum gratia haec Synodus congregata fuit,) & ^l Origenem cum suis erroribus & sectariis Origenistis ^m condemnarunt ⁿ anno post consulatum Basilii duodecimo, post natum Christum saluatorem nostrum 553. sub pontificatu Vigilii, & imperio Iustiniani.

NOTÆ.

Hæc Synodus a quo indicta.

^a *Concilium.*] Hanc Synodum Vigilii papa auctoritate pontificia indixit: Iustinianus opera, studio, ac fauore suo eandem congregauit. Cum enim imperator limites imperii prætergressus, ad vniuersos ecclesiæ catholicæ Eutychianos & Acephalos, hortatu Theodori episcopi Cæsareæ Cappadociæ, de trium capitulorum damnatione edictum (de quo supra) promulgasset; Vigilii vero edicti obstitisset, vtriusque consensu tandem constitutum fuit, vt sublato edicto, controuersia decisio ad vniuersalis Concilii congregationem suspenderetur. Quod cum imperator prout conuentum erat, præstitisset, auctoritate Vigilii hanc Synodum conuocauit. Qui cum experientia didicerat, oppugnatores trium capitulorum & defensores Concilii, (quos synoditas vocant) nequaquam suo edicto obtemperaturos, nisi illud episcoporum decreto atque auctoritate pontificia confirmaretur, indefesso haud dubie studio ac labore curauit, vt ex Vigilii papæ sententia Synodus œcumenica perageretur. Incitabat eundem imperatorem magna illa fiducia, qua sibi pollicebatur fore, vt editum a se de tribus capitulis decretum patres Concilii sua sententia corroborarent, atque ita omni tergiuersandi causa ac ratione sublata, occulti Eutychiani & Seueriani (qui a defensoribus Concilii Hæsitantes nominabantur) Calchedonense Concilium facilius reciperent, & ad vniuersam ecclesiæ catholicæ redirent. Pius hisce Iustiniani votis ac desiderii Vigilii papa non potuit non consentire. Sed cum imperator propositi tenacissimus suam de tribus capitulis damnandis sententiam pluribus episcoporum suffragiis confirmari optaret, neque aliter id futurum esse speraret, quam si in oriente Conuentus episcoporum celebraretur, atque ad illud orientem

ANNO
CHRISTI
553.

tales tantum episcopi, quos in suam sententiam fere omnes pertraxerat, accersirentur, ideo nullum ex occidente episcopum ad Synodum inuitauit; sed illos dumtaxat orientis antistites vocauit, qui vel acerrimi Theodori Mopsuesteni propugnatores erant, vel quos ille beneficiis deuinxerat. Hoc factum imperatoris turpissimum Vigilus papa acerrime reprehendit. Et quamquam ob controuersiam illam, cuius gratia vniuersus fere orbis occidentalis ab orientali ecclesia diuisus erat, non alibi quam in Sicilia, vel in aliqua alia occidentali ciuitate conueniri debere pontifex allegaret; tamen hac in re voluntati imperatoris, eiusque sententiæ lubens accessit; quando imperator ad auertendum schismatis periculum (quod, nisi Itali & Africani episcopi vocarentur, inde certo oriturum prædicebatur,) Vigilio acquieuit, parisque numeri episcopos ex oriente & occidente conuocauit. Imperator interea, dum vocati ex occidente exspectabantur, edictum suum de tribus capitulis a se ante conscriptum & promulgatum, ad pontificem Vigilium misit, vt suam de iisdem capitulis sententiam scripto proferret. Hac occasione pontifex, post impetratas viginti dierum inducias, quantumuis ab ægra corporis valetudine nondum conualuisset, constitutum illud conscripsit, & ad imperatorem remisit, eo tempore, quo huius Concilii quinta collatio siue sessio celebrata fuit.

Qui qualesve episcopi ab imperatore conuocati.

Constitutum Vigilii.

Constitutum Vigilii e bibliotheca Vaticana per annales Baronii acceptum, epistolis Vigilii papæ supra subiunxi. Id fecisse non erit ingratum spero: maxime cum ex actis Concilii non obscure colligatur, ipsum collatione sexta in confesso episcoporum recitatum fuisse. Acta Concilii quæ in hunc diem edita reperiuntur, alibi mendosa sunt: alibi commentitiis scriptis aucta: atque etiam pluribus in locis mutilata extant. Leges illæ Theodosii imperatoris aduersus Nestorium prolatae, quæ recitantur quinta collatione, in codice Theodosiano, atque in actis Concilii Ephesini, longe aliter se habent. Sexta collatione duo aut plura mendacia de I bæ epistola, Calchedonenſi Concilio plane contraria leguntur; illaque verba: *Qui est Dominus noster Iesus Christus vnus de sancta Trinitate*, de quibus Eutychniani sub Hormisda papa diu altercati fuerunt, textui Calchedonenſis Concilii superaddita inueniuntur. Quibus sane imposturis tota fere collatio sexta in magnam suspicionem fraudis, doli ac surreptionis inducitur. Epistola illa, quæ sub nomine Theodoretæ ad Ioannem Antiochenum, de obitu Cyrilli gaudentis, recitata dicitur, nequissimi & scelestissimi alicuius nebulonis Eutychniani commentum est, adeoque surreptitiæ huius Concilii actis intrusa. Nam ante obitum Cyrilli, Ioannem Antiochenum episcopum ex humanis sublatum; & in locum eiusdem Domnum suffectum fuisse; chronicon Nicephori, alique qui successiones patriarcharum Antiochiæ & Alexandriae descripserunt; illa denique epistola quam sanctus Cyrillus ad Domnum Antiochenum episcopum, & Ioannis successorem scripsit, euidenter attestantur. Quomodo igitur Theodoretus de obitu Cyrilli ad Ioannem scripsisse potuit? Decurtationem

Acta Concilii mendosa: & commentitiis scriptis aucta.

Concil. Tom. 12.

E e e ij

Acta Con-
cilii muti-
lata.

& mutilationem actorum indicant illa fragmenta, quæ in fine huius Synodi subiungi curauimus: quodque vel nulla leuis tantum mentio reperiatur de condemnatis erroribus Origenis, quos cum Origene, eiusque sectariis Didymo & Euagrio, hac Synodo condemnatos esse testantur acta septimæ Synodi actione prima, Nicephorus lib. 17. cap. 27.

Eutychius
Constant.
episcopus.

Hæc ab Origenistis illis, qui huic Synodo præfuerunt, & quorum summa apud imperatorem auctoritas erat, furtim ablata fuisse, nemo est qui dubitare possit. Origenistarum patronus erat Theodorus episcopus Cæsareæ Cappadociæ, horum omnium malorum primus concinnator; qui ut aliquo prætextu pacis futuræ Concilii Calchedonenfis capitula damnarentur, dolose suaserat imperatori, ut de tribus capitulis damnandis edictum proponeret. Quis neget eundem Theodorum abstulisse ab actis huius Concilii, quæ suæ causæ aduersabantur? Accedit quod & Eutychius Constantinopolitanus episcopus, huius concilii præses, in non leuem suspicionem Origenismi induci possit, cum secundum errores Origenis illud aliquando sensisse certum sit: Non cum eadem carne, atque membris iisdem corpus nostrum resurrectorum? licet redargutus postea a S. Gregorio papa, tunc diacono apocrisiario Romanæ ecclesiæ, eo errore abdicato, catholice obierit. Post hæc tempora, hanc eandem Synodum a Monothelitis corruptam fuisse duplici argumento conuincitur ex actis sextæ Synodi; quibus refertur primum, quod Monothelitæ epistolam quamdam sub Mennæ Constantinopolitani episcopi nomine, ad Vigilium papam conscriptam, de vnica in Christo voluntate ediderint, eamque diuulgarint sub titulo quintæ Synodi, quasi ex actis eiusdem Synodi deprompta foret: ad quam stropham detegendam, legati sedis apostolicæ in sexta Synodo ostenderunt, actis huius quinti Concilii œcumenici tres quaterniones (dolo ac fraude Monothelitarum haud dubie) recens annexos esse. Rursus vero dum in prædicta sexta Synodo legeretur actio septima quintæ Synodi, inuentæ sunt in ea duæ superadditæ epistolæ, Vigilii papæ nomine inscriptæ; quarum altera ad Iustinianum imperatorem, altera ad Theodoram Augustam data habetur: quibus Vigilius papa assereret, vnâ esse in Christo operationem. Hæc Monothelitæ sine dubio affinxerant sanctissimo pontifici, ut vnus operationis in Christo vnicum esse principium ostenderent. Commentitias atque suppositas fuisse huiusmodi epistolas iisdem legatis sedis apostolicæ manifeste probarunt. Hanc ob causam legati supradicti, cum prædictas imposturas hæreticorum detexissent, actione 14. eiusdem sexti Concilii anathema dixerunt in eos, qui quoquomodo quintam Synodum corruerunt. Quibus igitur latrociniiis, furtis ac corruptelis hæc sancta Synodus diuersis hæreticis diuersorum temporum exposita, quas iacturas, quæue naufragia perpessa fuerit, nemo non videt. Eo tempore, quo Vigilius papa hanc Synodum approbavit & confirmavit, acta Synodalia huius Concilii, inter alia scripta authentica collocata fuerunt; quæ si po-

Acta huius
Concilii a
Monothelitis
corrupta.ANNO
CHRISTI
551

steri & successores diligenter conseruassent, non foret opus corruptam hanc & mutilatam a Græcis accipere.

Germana exemplaria quintæ Synodi, vidit & cognouit sanctus Gregorius, qui libro duodecimo epistola septima scribit, se eadem misisse ad Theodolindam Longobardorum reginam, eiusque filium Adulovvaldum, renuentem aliquando ea de causa ecclesiæ catholicæ communicare, ideo quod accepisset, ex eadem Synodo derogari scriptis sancti Leonis papæ, quæ vniuersa ecclesia pro sacrosanctis & authenticis toto orbe terrarum recepisset. Hæc ex Baronii annalibus anno potissimum 553.

Germana exemplaria huius Concilii an S. Gregorius viderit.

^b *Constantinopolitanum.*] Hoc Concilium Constantinopoli, quæ initio singularum collationum vrbs regia nominatur, celebratum esse, ipsa acta Concilii attestantur. Vigilus pontifex in Sicilia, vel in alia quadam ciuitate Italiæ maritima, eam celebrari optauerat ideo, quod ob promulgatum de tribus capitulis edictum imperatoris, Africani atque occidentales episcopi, maxima ex parte sese ab orientalibus segregassent, atque ita grauioris schismatis periculum metuendum foret, si non huius controuersiæ Synodali decisioni ipsi quoque magno numero interessent. Qua occasione pontifex postea imperatori de loco seligendo consenserit, paulo ante, verbo Concilium supra enarraui. Hæc ex constituto Vigilii ad Iustinianum, &c.

Locus Concilii.

^c *Œcumenicum.*] Vniuersale & œcumenicum fuisse hoc Concilium, quo Origenes cum Theodoro Mopsuesteno aliisque aliorum scriptis condemnatus fuit, primum manifeste attestatur Concilium Nicænum II. actione 1. hisce verbis: *Itaque cum sancta vniuersalis quinta Synodus Constantinopoli esset congregata, communi & generali anathemate reiecti sunt Origenes & Theodorus episcopus Mopsuestia, &c.* Secundo idem probatur apertissimo testimonio Guilielmi Tyrii de bello sacro libro 14. cap. 14. vbi hæc scribit: *Tempore predicti principis (Iustini) congregata est Synodus generalis apud Constantinopolim tempore domini Vigilii papæ, Eutychiei Constantinopolitani, &c. super tribus capitulis &c.* quæ extant in fine epistolarum Vigilii papæ.

An fuerit Concilium œcumenicum.

Præfedit huic Concilio non Mennas, vt falso docet Caluinus, sed Eutychieus Mennæ successor; qui tamen scripta ad Vigilium epistola professus est, præfidentiam non sibi, sed Vigilio pontifici iure deberi, si Concilio interesse vellet. *Petimus*, inquit Eutychieus prædicta epistola ad Vigilium, *presidente nobis vestra beatitudine de tribus capitulis queri & conferri.* Vnde Zonaras in vita Iustiniani: *Sub hoc, inquit, quintum Concilium est coactum centum sexaginta quinque episcoporum, quorum princeps fuit Vigilus papa Romanus.* Huic Concilio Vigilus pontifex, neque per se, neque per legatos interfuit: contradixit eidem, quando sine capite membra coirent: dum ageretur non consensit, absolutumque non statim, prout moris erat, ratum habuit: tamen ipsum nomen, titulum & auctoritatem œcumenici Concilii obtinuit, quando ipsius Vigilii & successorum Romanorum pontificum sententia approbatum fuit. Vt aliqua Synodus, cui nec per legatos, nec per seipsum pontifex interfuit, sed

Præses Concilii quis fuerit.

Qua auctoritate cœperit esse œcumenicum, quod initio illegitime congregatum fuerat.

potius aduersatus fuit, titulum œcumenicæ obtineret, quando id fieri Romanus pontifex volebat, nouum non est. Supra enim tomo primo, in notis Concilii Constantinopolitani primi sub Damaso notauimus, quod illud Concilium sub Theodosio celebratum fuerit repugnante Damaso, qui illud Romæ celebrandum indixerat: sed cum postea pontifex consentiret, factum est Concilium œcumenicum, quod initio non legitime congregatum erat. Baronius anno 553. num. 224.

^d *Quintum.*] Alibi Constantinopolitanum secundum nominatur non minus vere. Ex supradictis enim constat, nullam aliam Synodum Constantinopoli ante hæc tempora celebratam œcumenicæ titulum & nomen obtinuisse vnquam, quam illam quæ celebrata est sub Damaso anno Domini 381. Quæ si Constantinopolitana vniuersalis prima fuerit, hanc sine dubio secundam esse, fateri oportet. Illam sub Agapeto & Menna Constantinopoli habitam Synodum, vitiose & mendose œcumenicam vocari, supra non vno in loco annotauimus.

Concilium hoc approbatum fuisse probatur.

^e *Approbatum.*] Pelagium sancti Gregorii antecessorem hanc Synodum approbasse, patet ex illo libro, quem teste Gregorio lib. 2. epist. 36. conscripsit aduersus schismaticos illos, qui repudiantes hoc Concilium tamquam Calchedonensi contrarium, se ab vnitae ecclesiæ separauerant. Quod Theodorus Cæsareæ Cappadociæ episcopus futurum promiserat, vt Eutychiani illi hæretici, qui dicebantur *Hasitantes*, condemnatis tribus capitulis, sacrosanctum Calchedonense Concilium reciperent, post huius finem non est impetratum; sed potius grauissimum malum ecclesiæ superadditum fuit: nam cum defensores trium capitulorum vna cum Vigilio pontifice decreto Concilii non acquiescerent, vniuersa ecclesia catholica schismate dilacerata fuit: & quod peius est, imperator excitauit persecutionem, qua Vigilius constituto suo inhærentem, Victorem Africanum, aliosve consentientes (teste Liberato & Anastasio) vel deposuit, vel in exilium ablegauit.

S. Gregorius hanc Synodum approbauit.

De probatione autem huius quintæ Synodi S. Gregorius libro 1. epist. 24. ad Ioannem Constantinopolitanum episcopum hæc habet: *Quintum quoque Concilium pariter veneror: in quo Theodorus personam mediatoris Dei & hominum in duabus subsistentiis separans, ad impietatis perfidiam cecidisse conuincitur: & in quo scripta quoque Theodoretæ, per quæ beati Cyrilli fides reprehenditur ausu dementia prolata reperiuntur. Cunctas vero, quas præfata veneranda Concilia prorsus respiciunt, respicio: quas venerantur, complector: quia dum vniuersali consensu sunt constituta, se & non illa destruit, quisquis præsumit aut soluere quos religant; aut ligare quos soluunt. Quisquis ergo aliud sapit, anathema sit. Quisquis vero predictarum Synodorum fidem tenet, pax ei sit a Deo Patre per Iesum Christum Filium eius, qui cum eo viuunt & regnant consubstantialiter Deus, in vnitae Spiritus sancti, per omnia sæcula sæculorum. Amen. Hæc Gregorius. Quod vero nihil contra Calchedonense Concilium hic definitum fuerit, testatur idem*

ANNO
CHRISTI
553.

Gregorius epistola 4. lib. 3. epistol. 10. lib. 2. epist. 53. lib. 7. At non Gregorius tantum cum prædecessoribus Romanis pontificibus; sed & successores omnes hanc quintam Synodum receperunt & confirmarunt. Constat id de Leone secundo, qui ad Constantinum imperatorem scribens, eamdem Synodum confirmavit per epistolam illam, quæ in sexta Synodo recitatur. Leo II. &

Præstitit idem Hadrianus papa in epistola ad Nectarium data. Hadrianus Synodum quintam confirmarunt. Omnes denique Synodi œcumenicæ post hanc celebratæ, eamdem pro vniuersali Synodo cognouerunt, receperunt, atque approbauerunt; adeo vt nihil penitus supersit, quod auctoritatem huius sacrosancti Concilii dubiam aut suspectam reddere possit. A Vigilio pontifice Synodum confirmatam & approbatam fuisse nemo dubitat: quo tempore autem, quoque modo eam approbauerit Vigilius, controuertitur. An, quomodo, & quando Vigilius quintam Synodum approbauerit. Per literas eum Synodo consensisse scribunt Euagrius lib. 4. cap. 37. Nicephorus lib. 17. cap. 27. & 28. Cedrenus, Zonaras & Photius libello de septem Synodis, aliive plures. Contra vero manifestum est ex præcedentibus, quod tempore Concilii Vigilius papa constitutum suum de tribus capitulis comprobandis ad imperatorem & Synodum transmiserit, in quo synodali sententiæ de condemnandis tribus capitulis plane contradicebat. Constat item ex iisdem, quæ supra dixi, quod post finem Concilii Iustinianus imperator Vigilium aliosque orthodoxos antistites in exilium relegauerit; quia damnationem trium capitulorum, ceteraque synodalia decreta non reciperent. Quod si verum est, non video, quomodo dicant prædicti scriptores, Vigilium per literas Synodo consensum præbuisse, cum nullam relegandi causam habuisset imperator, si pontifex Concilii sententiam approbasset, eique per scriptum suum non contradixisset. Itaque verius esse existimo, quod Vigilius tum demum abrogato quod prius pro defensione trium capitulorum fecerat constituto, hanc Synodum suo decreto, suaque auctoritate pontificia confirmauerit, quando vindicata per Narsentem a Gothis Italia, anno primo post absolutum Concilium œcumenicum ab exilio solutus, ab imperatore acerrimo trium capitulorum hoste & impugnatore, muneribus, donis, ac priuilegiis ornatus, in Italiam redire permissus fuit.

Ne quis vero nouator hæreticus ex hoc facto Vigilius sedi apostolicæ vel suspicionem hæreseos, vel crimen præuaricationis obii- Nouatorum calumnia præoccupatur & refellitur. cere possit, ideo quod Vigilius semel suo constituto tria capitula defenderit, quæ postea ad Concilii & imperatoris sententiam accedens, vicissim condemnauit; quodque ille ante exilium Synodum oppugnarit atque reiecerit, quam solutus ab exilio approbavit, & œcumenicam deinceps cenferi voluit: Ne quis, inquam, hac de causa Vigilio, sedique apostolicæ, vel errorem, vel turpitudinis maculam impingere possit, sciendum est in his disceptationibus, teste sancto Gregorio libro tertio epist. 37. de tribus capitulis non fuisse questionem vllam de fide; sed tantummodo de personis; quæ pro diuersitate circumstantiarum citra periculum hæreseos, vel etiam

vllius alterius criminis , quandoque affirmari, quandoque negari poterat.

Cur Vigilius tria capitula aliquando defendit; & aliquando impugnavit.

Cum igitur ante Concilium in Africana occidentali ecclesia schisma ortum fuisset , ideo quod Vigilus papa ad sententiam imperatoris accessisset ; schismatis , sacrilegii & scandali euitandi gratia opus erat vt pro defensione trium capitulorum constitutum eaderet , cuius virtute occidentales ecclesie vnirentur , contemptusque Concilii Calchedonensis , quem impugnatores trium capitulorum per dolum & fraudem intendebant , euitaretur ; denique etiam vniuersa ecclesia hoc exemplo disceret neminem in vera fide defunctum post mortem condemnari debere. Cum vero post finem huius quinti Concilii grauiori damno ecclesia afficeretur , imperator contradicentes synodali decreto persequeretur , totusque oriens a Romana atque occidentali ecclesia diuidendus ac separandus metueretur , si non Romanus pontifex quintam Synodum approbaret; Vigilus pontifex in causa, quæ nihil præiudicii orthodoxæ fidei afferre poterat , nouis emergentibus causis , iure meritoque priorem sententiam mutauit , decretum synodale , de condemnandis tribus capitulis approbavit , quodque antea ediderat constitutum pro defensione trium capitulorum a se promulgatum reuocauit atque irritum reddidit. Prudens & pius pontifex hac in re prudenter est imitatus sanctum Paulum , qui quantumuis antea de abroganda circumcissione suffragium suum tulisset , postmodum tamen noua causa oborta Timotheum circumcidit : nouique scandali periculo emergente , Petro ad tempus dissimulanti in faciem restitit. Hæc Synodus non minoris auctoritatis est , quam præcedentes quatuor œcumenicæ : vt patet auctoritate sancti Gregorii locis supra allegatis. Quod vero sancti patres dum agunt de Conciliis , hanc quintam Synodum non eodem præconio eademque fiducia laudant , ex ea causa accidisse videtur , quod in ea nihil de fide ; sed tantum de personis actum fuerit : in quatuor autem superioribus œcumenicis Conciliis tractatum sit de diuinitate Filii Dei , & Spiritus sancti , atque de incarnatione Verbi , quæ sunt præcipua fidei Christianæ dogmata. Baronius anno 553. numero 223. & sequentibus. Item anno 554. numero 4. anno 555. numero 11. anno 556. numero 2. & 4. anno 557. numero 2.

Cur sancti patres hanc Synodum minus laudent , quam præcedentes quatuor.

Numerus episcoporum.

[Centum sexaginta quinque episcopi.] Huic Concilio interfuisse & subscripsisse centum sexaginta quinque episcopos testantur acta Concilii , Zonaras in vita Iustiniani verbis supra memoratis , Nicephorus libro 17. cap. 9. & sequentibus , aliique plures. Omnes patriarchæ præter Romanum pontificem , vel ipsi in persona propria , vel per suos legatos Concilio interfuerunt. Ex horum numero Euty-chius Constantinopolitanus episcopus Concilio , iure fortasse sibi delegato , præsedit : eo enim scripto , quo Vigilium ad Concilium inuitarat , proficitur , illud munus soli Romano pontifici concessum fuisse. Vide Bellarminum libro primo de Concil. capite quinto & decimonono.

v Theo-

ANNO
CHRISTI
533

§ *Theodorum Mopsuestenum.*] Theodorus Mopsuestenus olim episcopus, deserto monachismo, luxuriæ sordibus se totum immerferat. Ex quibus cum illum sanctus Ioannes Chrysostomus illa epistola, quæ ad Theodorum lapsam scripta reperitur, extrahere non potuisset, in perniciosam hæresim prolapsus, quaternitatem in diuinis, aliasque nefandas blasphemias, quæ in edicto Iustiniani & constituto Vigilii supra recensentur, introduxit. Idem quoque Nestorii fautores agnoscunt; sed addunt illum (vt videre est ex epistola Ioannis Antiocheni ad Nestorium, quæ extat in actis Concilii Ephesini) palinodiam recantasse. Quod sane tuto credi posset, nisi Iustinianus imperator in suo edicto illum in sua impietate usque ad obitum permansisse testaretur. Ex schola huius Theodori prodierunt Nestorius & Ioannes Antiochenus episcopus, quorum pernicioso fastu omnis clades orientalis ecclesiæ olim oborta fuerat. Nefandissimum hæreticum Theodoretus & Sozomenus laudarunt adeo, vt hac de causa vterque magnam nominis sui iacturam passus fuerit. Theodoretus huius rei gratia, etiam postquam in Calchedonenſi Concilio ad pœnitentiam & communionem ecclesiæ receptus fuisset, ab Eutychnianis & Hæſitantibus hæreticis de hæresi Nestoriana accusatus fuit; eiusque adeo studiosus extitit, vt a multis creditum fuerit, illum ab hoc Theodoro sibi nomen Theodoreti imposuisse. *Sozomenum eiusque historiam* (inquit sanctus Gregorius lib. 6. epist. 95.) *sedes apostolica recipere recusat, quoniam multa mentitur, & Theodorum Mopsuestia nimium laudat, atque ad diem obitus sui magnum doctorem ecclesiæ fuisse perhibet.* Ex edicto Iustini imperatoris, quod recitatur supra collatione septima, aperte constat, quod ob deuictos Eutychnianos non tantum catholici, sed etiam Nestoriani triumphum egerint, postque Theodoreti imaginem gloriose in urbem introductam, huius Theodori, sicut etiam Diodori Tarſensis atque Nestorii memoriam solenni cultu celebrarint. Quando edicto imperatoris Theodosii anno Christi 455. sancitum fuisset, vt quotquot inuenirentur libri Nestorianorum, igne cremarentur, Nestoriani libros Theodori vbique legendos exposuerunt; & quo latius eiusdem volumina spargerentur, in Armenorum, Syrorum atque Persarum linguam transferri curarunt; atque vt viderentur catholici, pro defensione duarum naturarum in Christi persona, contra Eunomium & Apollinarem inscripti fuerunt. Horum occasione habitum est Concilium Armeniæ, de quo vide quæ notauimus supra tomo 1. Concil. sub pontificatu Sixti III. Hæc scripta Theodori non tantum a Ioanne Antiocheno, sed etiam edicto imperatoris, scriptoque Cyrilli, ac denique Calchedonenſis Concilii decreto approbata fuisse, scribit Liberatus in breuiario cap. 10. Verum nimis impudenter & incaute, vt infra in notis ad Liberatum aperte demonstrabo. Idem Theodorus symbolum ediderat, quod Ephesinum & Calchedonenſe Concilia iure meritoque condemnarunt. *Cum multa opuscula contra Origenem edidisset*, inquit Liberatus in breuiario cap. 24. *Theodorus Cæsareæ Cappadociæ episcopus*
Concil. Tom. 12.

Theodorus
Mopsueste-
nus descri-
bitur.

pus, acerrimus Origenis defensor, secta Acephalus, illi hanc controuersiam mouit. Et quantumuis iam diu mortuus fuisset, in hoc tamen deduxit iudicium, quo cum ob sexaginta errores in constituto Vigilii recensitos, iure excommunicatum fuisse, pontificalis & synodalis sententia declarauit. Vide notas Concilii Mopsuesteni supra, Baronium anno 427. 428. & 435. Possseuinum in apparatu sacro, verbo, *Theodorus Mopsuestenus.*

Ibas describitur.

^h *Epistolam Ibae.* Ibas Edessæ episcopus in Syria, vna cum aliis orientalibus Syriæ episcopis stetit pro Nestorio cum Ioanne episcopo Antiocheno contra sanctum Cyrillum Alexandrinum, vsque ad tempus illud, cum per Paulum Emesenum res inter Ioannem & Cyrillum compositæ fuerunt. Post initam vero pacem & concordiam, postque declarationem capitulorum sancti Cyrilli, cum eodem tamquam vere catholico communicauit. Apud acta Concilii Calchedonensis aperte profitetur, se vsque ad reconciliationem, Cyrilli hostem perstitisse, eundemque hæreticum appellasse; cumque eodem tum demum communicasse, quando capitulis suis per scriptum declaratis, Ioanni Antiocheno ceterisque orientalibus reconciliatus fuit.

Epistola Ibae quæ & qualis.

Hic Nestorianismi accusatus, non tantum a Tyrio & Berytensi, verum etiam in Calchedonensi Concilio ab aduersariorum calumnia iuste meritoque absolutus fuit, quem Conciliabulum Ephesinum per calumnias condemnatum episcopatu amouerat. Epistola eiusdem Ibae, quæ in hoc iudicium vocata, quæque hic & supra in Calchedonensi Concilio actione 10. recitata habetur, inter Ioannem & sanctum Cyrillum vsque ad reconciliationem res gestas describit. Inter alia laudes Theodori Mopsuesteni, & vituperia sancti Cyrilli continet. Dum Ibas Nestorianismi in prædictis tribus Conciliis accusaretur, prouocatum est ad hanc epistolam, qua Nestorianus esse conuinceretur, qui Theodorum Nestorii magistrum tantopere commendauit, cumque a Rabula Edesseno episcopo iniuste damnatum fuisse allegauit. Ibas illam a se scriptam quidem agnouit; sed post initam pacem & concordiam inter Cyrillum & Ioannem, se nunc longe aliter sentire professus fuit. Quod cum ille præstitisset, patres Concilii eum, quantumuis epistolam hæreticam, multisque calumniis refertam scripsisset, iusto iudicio ab aduersariorum calumnia absoluerunt, atque ad communionem ecclesiæ receperunt. Et merito. Si enim ecclesia iuste ad pœnitentiam &

Ibas Calchedonensi Concilii sententia iuste absolutus.

communione admisit Ioannem Antiochenum episcopum, quamquam pro Theodoro eiusque laudibus, teste Liberato cap. 13. tres epistolas, vnam ad Theodosium, alteram ad Cyrillum, & tertiam ad Proclum Constantinopolitanum scripsisset: item si citra vllam reprehensionem patres Concilii Calchedonensis ad vnionem ecclesiæ admiserunt Theodoretum, qui pluribus scriptis Theodorum Mopsuestenum laudauit, & capitula sancti Cyrilli impugnavit; quis Ibam resipiscentem, priora scripta sua reuocantem, Nestorio anathema dicentem reprehendat, & ab ingressu ecclesiæ separet, ideo quod

ANNO
CHRISTI
553.

aliquando Theodorum laudavit, & Cyrillum oderit. Cum priori controuersia de fide Ibae episcopi plane sopita, vicissim his temporibus Nestoriani epistola Ibae abuterentur, falsoque assererent, eam a patribus Concilii Calchedonensis receptam esse, ac proinde ab iisdem probata videri ea omnia, quae hac epistola continentur: denique cum hac occasione fieret, ut Calchedonense Concilium, quasi hoc blasphemam Ibae epistolam fusciperet & comprobaret, a pluribus contemneretur, necessum erat, ut synodali iudicio decerneretur, impiam & haereticam esse epistolam, quantumuis scriptor eiusdem epistolae catholicus esset, & contra calumniam aduersariorum crimen haeseos illi impingentium, sententia Calchedonensis Concilii antehac munitus atque defensus fuisset. Qui impia contenta epistolae a praedicto Calchedonensi Concilio accepta & approbata fuisse asserunt, sacrosanctam Synodum oecumenicam summa iniuria afficiunt, ut dixi supra in notis eiusdem Concilii, verbo *approbatum*. Ne mireris quomodo (quod factum fuisse acta Calchedonensis Concilii testantur,) ex impia & haeretica epistola scriptor atque auctor epistolae catholicus esse colligi & probari potuerit; velim scias, quod Ibas epistolam hanc immediate post concordiam & pacem inter sanctum Cyrillum & Ioannem Antiochenum initam scripserit, seque paci eidem consentire ex eo ostenderit, quod de restituta concordia in eadem Deo gratias ageret.

Qua occasione epistola Ibae hic eodem nata sit.

Quomodo ex impia epistola cognitum fuerit, Ibas catholicum esse.

Hinc, inquam, legati sedis apostolicae manifeste cognouerunt atque interlocuti fuerunt, quod Ibas catholicus sit, Nestorium condemnarit, primique Ephesini Concilii decreta receperit; cum ea conditione inter Ioannem Antiochenum & Cyrillum transactum fuisset, ut Nestorium, eiusque errores, vtraque pars condemnaret, atque decreta sancti Ephesini Concilii profiteretur. Hac eadem de causa Eunomius Constantinopolitanus episcopus praeses huius Concilii, dum legeretur praedicta Ibae epistola, dicebat, ipsam in principio apparere haereticam, in fine vero inuentam esse catholicam. Ibas hanc epistolam scripsit post unionem pacemque factam anno Domini 432. sub pontificatu Sixti tertii, ut ibidem annotaui. Acta collationis sextae non vno in loco manifeste indicant, quod Ibas contra se productam epistolam non agnouerit, dum in Tyrio, Berytensi & Calchedonensi Concilio haeseos accusabatur. Idem sensit sanctus Gregorius lib. 7. epist. 53. qua conatur demonstrare hanc epistolam ab Iba non fuisse conscriptam. Epiphanius contra Gregorium disputans actione sexta Concilii Niceni II. idem confirmat. Verum haec sententia actis Berytensibus, quae recitantur actione decima in Concilio Calchedonensi, manifeste repugnat. Nam ibidem expresse indicatur, quod Ibas epistolam suam esse agnouerit, quodque negatis criminibus, quae sibi obieciabantur, ad lectionem epistolae suae patres Concilii Calchedonensis inuitauerit, ipsique legati sedis apostolicae, aliique episcopi subscriptione sua idem professi fuerint.

Ibas quando hanc epistolam scripserit. Ibas hanc epistolam a se conscriptam agnouit.

Apud acta quintae Synodi aliosque patres supra allegatos concil. Tom. 12.

Refellitur obiectio.

Fff ij

trarium inueniri, non est mirum, cum certissimis argumentis supra probatum sit, huius Concilii acta pluribus in locis dolo hæreticorum corrupta, deprauata, mutilata, scriptisque commentitiis aucta fuisse. Hæc exemplaria Gregorius accepisse potuit, qui corruptis actis fidem adhibens, sua auctoritate & exemplo Epiphanium aliosque scriptores in eundem errorem induxit. Vide Baronium anno 448. numero 71. 72. 75. & 76. anno 553. numero 211. & sequentibus: item ea quæ dixi supra in notis Conciliorum Tyrii & Berytensis sub Leone, & in notis Concilii Calchedonenfis verbo *approbatum*.

Epistola
Theodoret
nomine
conficta.

ⁱ *Scripta Theodoret.*] De Theodoret absolute, vide quæ dixi in notis Concilii Calchedonenfis sessione octaua. Scripta Theodoret aduersus Cyrillum supra in actis huius Concilii reperiuntur. Epistolam illam, quæ sub nomine Theodoret ad Ioannem Antiochenum post obitum Cyrilli ibidem reperitur, commentitiam esse, dixi supra verbo *Concilium*. Si plura requiris, vide Baronium anno 432. numero 79. & seqq. Item anno 444. numero 13. & 16.

Opinio noua & falsa de tribus capitulis confutatur.

^k *Quæ sunt tria illa capitula damnationis, &c.*] Vir quidam eruditus, a veraci maiorum sententia discedens, nouam de tribus capitulis iniit rationem, quippe qui hæc, illa tria reputauit esse capitula, quorum diserta mentio fit in epistola a Ioanne Romano pontifice ad Auienum & alios senatores conscripta his verbis: *Iustinianus siquidem imperator filius noster (ut eius epistola tenore cognouistis) de his tribus questionibus orta certamina fuisse significauit: Vtrum vnus ex Trinitate Christus & Deus noster dici possit, hoc est, vna de tribus personis sanctæ Trinitatis sancta persona: An Deus Christus carne perulerit impassibili deitate: An proprie & veraciter mater Domini & Dei nostri Iesu Christi Maria semper virgo debeat appellari. Probauius in his catholicam imperatoris fidem, &c.* Habet eadem Iustinianus imperator in fidei professione ad ipsum Ioannem Romanum pontificem, quæ excusa est supra.

Impugnatio prima.

Hanc nouam de tribus capitulis opinionem, a veritate plurimum aberrare, eo argumento facile conuincitur; quod contentio hæc de tribus capitulis oborta, agitata fuerit inter solos catholicos: qui siue tria capitula impugnant, siue defenderent, id pro auctoritate Calchedonenfis Concilii conseruanda se facere profitebantur; vt videre est apud edictum Iustiniani, acta quintæ Synodi, & Liberatum diaconum in breuiario. De tribus illis nouis capitulis nemo catholicorum vnquam dubitauit. Verbum carni vnitum, vnã esse personam sanctissimæ Trinitatis, quæ secundum humanam naturam vere mortem subiit, nemo vnquam negauit. Sanctissimam virginem Mariam, vere proprieque Dei matrem appellandam esse, nemo catholicorum vnquam in dubium vocauit. Quamobrem nulla ratione defendi potest, quod capitula a Ioanne pontifice prædicto loco allegata sint illa tria, de quibus tanto cum periculo schismatis inter catholicos disceptatum fuit. Accedit, quod hæc controuersia omnium consensu mota fuerit tempore Vi-

Secunda.

ANNO
CHRISTI
553

gillii papæ. Vnde necessario confequitur, tria illa capitula, quæ a Ioanne papa recitantur in epiftola ad fenatores, longe diuerfa effe ab illis, quæ sub pontificatu Vigilii ab aliis catholicis impugnata; a nonnullis etiam orthodoxam fidem profitentibus defenfa fuerunt. Vide Baronium anno. 547. numero 28. & 29.

¹ *Origenem cum fuis erroribus & feftariis Origeniftis.*] Quis & qualis Origenes, qui fuerint eiuſdem errores & feftarii, cognoſces ex edito Iuftiniani, quod extat ſupra inter epiftolas Vigilii: item ex iis quæ notauimus ſupra tom. 1. in vitam Vrbanî, & in Concilium Alexandrinum ſub Anaſtaſio I. Si quis plura requirat, legat annales Baronii tomo 2. & quinto. Item quæ de Origene eiuſque ſcriptis edidit Poſſeuinus in apparatu ſacro, verbo *Origenes*. In hoc Concilio de Origene eiuſque ſcriptis primo loco actum fuiſſe, colligitur ex ſynodalibus actis. Origeniſtarum fraude ac dolo contigit, ea omnia in actis quintæ Synodi deſiderari, quæ contra Origenem eiuſque ſeſtarios geſta fuerunt. Vide quæ dixi ſupra verbo *Concilium*.

Origenes, eiuſque errores qui?

^m *Condemnarunt.*] Quod qua ratione, quave forma proceſſus obſeruati contigerit, ſummatim recenſebo.

Primæ collationis acta quæ?

Prima ſeſſione, dum Kalendis Maii ſine capite membra conueniſſent, ac nonnulli epiſcopi ad Synodum venire rogati, confidentibus omnibus, Theodorus ſilentiarius Iuſtiniani imperatoris libellum attulit; in quo ille indicabat, qua occasione tria capitula damnari procuratiſſet. Poſtquam hunc libellum in ſynodali conſeſſu, vna cum fidei profeſſione Eutychiei Conſtantinopolitani epiſcopi, cumque ea ex epiftola Vigilii, quam ad eundem reddiderat, recitari audiuiſſent, deputati ſunt ſeptemdecim metropolitani, qui cum tribus patriarchis, Vigilium pontificem honorifice atque conuenienter prærogatiuæ ſedis apoſtolicæ ad Synodum inuitarent. Qua citatione peracta, ad Synodum reuerſi retulerunt, Vigilium corporis ægritudinem cauſam abſentiæ ſuæ prætexuiſſe: quidve de tribus capitulis ipſe ſentiret, a ſe ſcripto quodam publico edendum. His enarratis, ſecunda citatio eiuſdem Vigilii iuſdem epiſcopis & patriarchis commiſſa fuit.

Secunda collatione octauo Idus Maias conuenerunt epiſcopi illi, qui miſſi fuerant ad ſecundo citandum Vigilium, retulerunt pontificem reſpondiſſe, ſe ad Concilium non eſſe venturum ideo quod perpauci occidentalium epiſcoporum adſentent: ſuam vero de propoſita quæſtione ſententiam, ſe ad imperatorem quamprimum fieri poſſet miſſurum eſſe. Cum illi vna cum patriciis & exconſulibus ab imperatore ablegatis vrgerent, ad agendum de propoſita quæſtione epiſcopos præſentes ſufficere, Vigilius papa petiuit inducias, quibus ſuam de tribus capitulis ſententiam depromeret. Interea ſex alios epiſcopos Conſtantinopoli præſentes ad ſynodalem Conuentum inuitarunt; qui quod a Concilio abeſſet Vigilius papa, accedere recuſarunt.

Secundæ collationis acta.

Tertia collatione 7. Idus Maias habita, poſt emiſſam fidei catholice profeſſionem, decernitur de tribus capitulis hiſce, nimirum

Acta collationis tertiæ.

de Theodoro Mopsuesteno, de epistola Ibae, deque scriptis Theodoretu aduersus Cyrillum, proximo episcoporum confesso tractandum esse.

Acta I V.
collationis.

Cum itaque quartam collationem habituri quarto Idus Maias iterum episcopi conuenissent, mandarunt recitari horrendas blasphemias Theodori Mopsuesteni, quodque idem ediderat impium fidei symbolum.

Acta V.
collationis.

Quinta collatione, quae fortasse vel tertio, vel pridie (nequaquam vero, ut habent excusa exemplaria mendose, octauo) Idus Maias celebrata fuit. In hac primum ea quae SS. patres aduersus Theodorum scripserunt, quaeve leges imperatorum aduersus eum sancitae fuerunt; insuper etiam quae Hesychius presbyter Hierosolymitanus, nobilisque historicus, de eodem conscripsit: sicut etiam illa omnia, quae pro Theodoro defendendo quispiam vel dicto vel scripto edidisset, in medium adducta fuerunt.

Sextilianus Africanae ecclesiae legatus auctoritate sancti Augustini, atque exemplo sancti Leonis ostendit, aliquem post obitum condemnari posse. Post haec, acta Synodi Mopsuestenae, de quibus supra, recitata fuerunt, ut scilicet probaretur ipsum Theodorum olim ex diptychis ecclesiae abrafum esse, & in locum eius Cyrillum Alexandrinum suffectum fuisse. A Theodoro deinde factus est transitus ad scripta Theodoretu illa, quae orthodoxae fidei contrariabantur, quibusque is in defunctum Cyrillum inuehebatur. His recitatis laudatum est sacrosanctum Concilium Calchedonense, quod non prius Theodoretum ad communionem suscepisset, quam ille Nestorium condemnasset. Oblatum fuisse Concilio hac collatione constitutum Vigilii, quod supra epistolis Vigilii subiunximus, indicant acta sextae collationis, quibus non obscure significatur, idem constitutum in sexto illo patrum confesso recitatum fuisse, &c.

Acta VI.
collationis.

Decimoquarto Kalendas Iunias habita est sexta collatio, in qua post recitatam Ibae epistolam, epistola Procli illi contraria in medium allata fuit; ut ex hac conuincerent, Ibam post pacem ecclesiae in Nestorianismo perseuerasse: postea iudicium de ipso Beryti habitum, breuiter est repetitum. Inde vero additum de interlocutionibus episcoporum, quae in causa Ibae descripta reperiuntur in Concilio Calchedonensi. Quibus auditis, epistola Ibae tamquam haeretica a patribus est condemnata: in quem finem etiam postea acta primi Ephesini Concilii, sancti Leonis papae epistolam ad Flavianum, fideique professionem illam, quae in actis Calchedonensis Concilii extat, relegi iusserunt. Quibus dum comparassent praedictam Ibae epistolam, iterum eandem, velut in multis haeticam, communi consensu omnes condemnarunt, atque in Nestorium, eiusque magistrum Theodorum Mopsuestenum, iteratam anathematis sententiam pronuntiarunt.

Acta VII.
collationis.

Ad septimum Kalendas Iunii iidem qui supra orientales episcopi septimam collationem habituri, ad Synodum conuenerunt. Ad suggestionem quaestoris imperatorii lectae epistolae Vigilii illae, quas

ANNO CHRISTI 553. ad Rusticum & Sebastianum ecclesie Romanæ diaconos, Valentinianum Tomitanæ ecclesie antistitem in Scythia, & Aurelianum Arclatensem episcopum scripsit; procuravit id imperator ea intentione, vt posset arguere Vigilium præuaricationis, quasi antea tria capitula condemnasset, quæ postea defendebat. His peractis, ex actis Antiochenis recitatum fuit, quod Nestoriani sibi Theodoretum tamquam suum vendicarent, eiusque imaginem currui impositam, cum triumpho & psalmodiarum canticis, in ciuitatem Cyri solenni ritu introduxerunt.

Octaua & vltima collatio celebrata legitur quarto Nonas Iunii, in qua recitata est sententia contra Theodorum Mopsuestenum, Ibae epistolam, & Theodoreti scripta aduersus Cyrillum. Ad finem sententiae appositi sunt anathematismi contra Nestorii & Eutychetis hæreses, & aduersus tria capitula. Post hæc omnia, subsequuta est centum sexaginta quinque episcoporum subscriptio.

ⁿ Anno post consulatum Basilii 12.] Ita acta Concilii. In principio singularum collationum adiunxi annum Christi 553. qui in fastis emendatioribus cum prædicto anno 12. post consulatum Basilii coincidit.

Acta collationis VII.

Quo tempore hæc Synodus celebrata fuerit.

Post consulatum Basilii inscribitur hic annus: quia 47. nouella constitutione Iustiniani iam ante 15. vel 16. annos constitutum fuerat, vt per annos imperatoris tempora posteriora denotarentur. Iustinianus id fecisse putatur, vt immoderatas illas tolleret expensas, quas in consulatus ingressu ab ipsis consulibus fieri moris erat. Marcianus Augustus edicto prohibuerat, ne consules in populum pecunias spargerent, quæ tamquam missilia colligerentur. Cui edicto cum paulatim non modo non pareretur, sed potius insanus gloriæ appetitus altius sese extolleret, nouella constitutione 105. prohibuit Iustinianus, ne consules aurum effunderent, spargendi autem argentum liberam potestatem haberent. Sed cum neque his limitibus humana superbia coarctari vellet, dubium non est, quin hac occasione Iustinianus imperator amplissimam & antiquissimam consulatus dignitatem paulatim e senatu & temporum notis profecisset.

Cur Iustinianus nota consulari temporum signari prohibuerit.

DE VIGILII DECRETO
 PRO CONFIRMATIONE V. SYNODI,
 DISSERTATIO PETRI DE MARCA
*ordinarii in regio consistorio consiliiarii, & in supremo
 Nauaræ senatu præsidis.*

COMMODO accidit nuper, vt quo tempore acta quintæ Synodi œcumenicæ prælo regio excudebantur, obtulerit sese mihi fato quodam vetus collectio *ῥησέων* ex antiquis patribus & Conciliis petitarum, a veteri theologo aduersus Acephalos & Monothelitas hæreticos olim adornata. Volumen illud manuscri-